

Evaluatie
Herinrichting
binnenstad

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Doelstellingen.....	3
3	Zijn de Doelen gehaald?	3
3.1	Participatie	3
3.1.1	Participatie tijdens planvorming	3
3.1.2	Participatie tijdens ontwerp	4
3.1.3	Participatie tijdens uitvoering	4
3.2	Aantrekkelijk en toegankelijk voor iedereen.....	4
3.2.1	Economisch vitaal ondernemersklimaat	4
3.2.2	Een hoge attractiewaarde voor bezoekers	4
3.2.3	Centrale ontmoetings- en winkelfunctie	5
3.3	Meekoppelkansen	5
3.3.1	Voorkomen wateroverlast	5
3.3.2	Energiezuiniger maken verlichting	5
3.3.3	Groener maken van de binnenstad	5
4.	Financiën	6
5.	Afronding deelprojecten.....	6
5.1	Nog uit te voeren volgens plan.....	6
5.1.1	Stadsentree Stadslaan	6
5.1.2	Historische Markering	7
5.2	Opleverpunten.....	8
5.3	Aanpassen stadsentree Dorpsweg	8
6.	Conclusie.....	9

1 Inleiding

Op 20 maart 2018 heeft het college het projectplan: "Agenda Binnenstad Hattem 2^e fase" vastgesteld en via een ARI (Afhandelings- en Raadsinformatiebrief) teruggekoppeld aan de gemeenteraad. Dit document bevat de geformuleerde doelstellingen waarop deze evaluatie is gebaseerd.

Op moment van opstellen van deze evaluatie is het projectteam opgeheven. Omdat de meeste betrokken medewerkers inmiddels niet meer binnen de gemeente Hattem werkzaam zijn, is veel project specifieke kennis verloren gegaan, wat de evaluatie heeft bemoeilijkt." Ondanks deze beperking geeft deze evaluatie een overzicht van de bereikte resultaten ten opzichte van de oorspronkelijke doelstellingen.

2 Doelstellingen

Het College van burgemeester en wethouders heeft de volgende doelen vastgesteld:

"Het doel is samen met Hattemers een aantrekkelijkere en voor iedereen toegankelijke openbare ruimte van de historische binnenstad die bijdraagt aan:

- *Een economisch vitaal ondernemersklimaat*
- *Een hoge attractiewaarde voor bezoekers*
- *Een centrale ontmoetings- en winkelfunctie voor de bewoners zelf zodat bezoekers langer in de binnenstad verblijven en meer besteden.*
- *In het werk worden ook maatregelen getroffen om*
 - o *wateroverlast te voorkomen,*
 - o *de verlichting energiezuinig te maken*
 - o *de binnenstad groener te maken.*

Het project leidt hopelijk tot nieuwe initiatieven uit de stad zelf. Waar mogelijk worden deze initiatieven in het project meegenomen of mogelijk gemaakt.

We passen "werk met werk" toe waarbij we de bestrating oppakken en tegelijkertijd de riolering vervangen. Dat doen we samen met de bewoners en ondernemers. We hopen ze te kunnen verleiden tot het mooier maken van de panden en de straten door o.a. geveltuinen en verticaal groen."

3 Zijn de Doelen gehaald?

In deze hoofddoelstelling zijn drie kernthema's verweven: samenwerking met de Hattemers, aantrekkelijk en toegankelijk voor iedereen. Deze drie thema's zijn in onderstaande paragrafen uitgewerkt.

3.1 Participatie

Er heeft uitgebreide participatie plaatsgevonden met alle verschillende belangengroepen: Hattemers uit zowel de binnenstad als daarbuiten, ondernemers en vertegenwoordigers van verschillende organisaties. De participatie is geïntegreerd in alle fasen van het proces: planvorming, ontwerp en uitvoering.

3.1.1 Participatie tijdens planvorming

Het eerste participatiemoment vormde het opstellen van het dromenboek in 2014 samengesteld door inwoners en ondernemers. Dit dromenboek is in een later stadium uitgewerkt naar een ambitiedocument. Na de realisatie van fase 1 (bestrating rondom de kerk) werd in 2020 een uitgangspuntennotitie opgesteld. Deze notitie gaf per thema aan wat vaststond op basis van bestaand beleid en welke

keuzes tijdens het ontwerpproces nog gemaakt moesten of konden worden. Dit zorgde voor focus op het ontwerpproces én transparante communicatie. Op 23 november 2020 informeerde het projectteam de gemeenteraad over de uitgangspunten en keuzes van het project.

3.1.2 Participatie tijdens ontwerp

Op basis van het schetsontwerp van architectenbureau OKRA ontwikkelde aannemersbedrijf NTP een voorlopig ontwerp dat na participatie uitgewerkt is naar een technisch/definitief ontwerp. Het voorlopig ontwerp werd per straat gepresenteerd aan bewoners/winkeliers, waarbij hun input werd verzameld en verwerkt in het definitieve ontwerp. Dit definitieve ontwerp werd vervolgens ca. drie weken later in een tweede sessie per straat gepresenteerd. Vanwege de coronapandemie vonden veel van deze presentaties online plaats.

3.1.3 Participatie tijdens uitvoering

Tijdens de uitvoeringsfase is op de projectlocatie een pand beschikbaar gesteld waar inwoners met vragen terecht konden. Daarnaast vond er wekelijks een terugkoppeling plaats tussen het projectteam en de voorzitter van de ondernemersvereniging HAVO. Deze sessies bestonden uit een evaluatie van de afgelopen week en een planning van de komende week. Deze werkwijze werd door beide partijen als zeer waardevol ervaren.

3.2 Aantrekkelijk en toegankelijk voor iedereen

De doelstelling om een aantrekkelijke en toegankelijke binnenstad voor iedereen te realiseren is bereikt door tijdens het ontwerpproces aandacht te besteden aan de toegankelijkheid voor ouderen en mensen met een beperking. Hiervoor werd een stadsergonoom betrokken bij het ontwerpproces. De toegankelijkheid is gerealiseerd door de bestrating op hoofdroutes zo vlak mogelijk te houden en door middel van materiaalgebruik. Daarnaast zijn voldoende rustpunten gecreëerd in de vorm van bankjes en bloembakken met zitmogelijkheid langs de gangbare looproutes.

De aantrekkelijkheid van de binnenstad is vergroot door een zorgvuldige afstemming van kleur en materiaal van het straatmeubilair. Met name door deze detaillering heeft de binnenstad een duidelijk herkenbaar en uniform beeld gekregen.

In onderstaande paragrafen worden de bijbehorende subdoelen nader uitgewerkt. Hierbij wordt opgemerkt dat er geen nulmeting is geweest met cijfers waarmee een vergelijking kan worden gemaakt. In het algemeen kunnen we het volgende concluderen.

3.2.1 Economisch vitaal ondernemersklimaat

Door de verbetering van de openbare ruimte zijn betere voorwaarden gecreëerd voor ondernemers. De nieuwe inrichting zorgt voor een professionele uitstraling die klanten vertrouwen geeft en draagt bij aan betere bereikbaarheid en parkeermogelijkheden. Daarnaast ontstaat er een samenhangend straatbeeld voor de hele binnenstad, wat de aantrekkelijkheid van het winkelgebied vergroot.

3.2.2 Een hoge attractiewaarde voor bezoekers

De binnenstad is vernieuwd, maar heeft zijn gezellige, historische sfeer goed behouden. Het is nu prettiger om er te wandelen en te verblijven. Bezoekers kunnen gemakkelijk de weg vinden door duidelijke bewegwijzering. Het oude en het nieuwe zijn mooi met elkaar gecombineerd, waardoor de winkels en musea beter zichtbaar zijn. Dit maakt de binnenstad aantrekkelijker voor meer mensen. Bovendien is meer groen toegevoegd in de vorm van bomen in de Achterstraat en spandraden met groen in de tweede Walsteeg. Ook zorgen de extra groene accenten, zoals hangers aan de lichtmasten en plantenbakken, voor meer kleur en een levendige uitstraling.

3.2.3 Centrale ontmoetings- en winkelfunctie

De nieuwe inrichting versterkt de rol van de binnenstad als hart van Hattem. Door de herinrichting van pleinen en straten is er meer ruimte ontstaan voor ontmoeting en verblijf. Winkelen, horeca en cultuur zijn beter met elkaar verbonden, waardoor de binnenstad een aantrekkelijkere en veelzijdigere plek is geworden. Daarnaast is de omgeving toegankelijker en comfortabeler, wat bezoekers uitnodigt om langer te blijven. Dit alles draagt bij aan een sterke sociale samenhang en een gevoel van gezamenlijke trots op het bereikte resultaat.

3.3 Meekoppelkansen

3.3.1 Voorkomen wateroverlast

Binnen het plangebied is een nieuw hemelwaterrioolstelsel aangelegd waarop de straten zijn aangesloten alsook een deel van de daken in de binnenstad. Door dit hemelwater af te koppelen van het vuilwaterriool wordt de kans op wateroverlast bij hevige neerslag in de binnenstad aanzienlijk verkleind. Het hemelwater wordt op meerdere plekken afgevoerd naar de stadsgracht. Het hemelwaterstelsel is ontworpen om een bui van 35 millimeter te verwerken. Waardoor de binnenstad voorbereid is op de verwachte klimaatscenario's.

3.3.2 Energiezuiniger maken verlichting

In het plangebied zijn nieuwe lichtmasten geplaatst die zijn voorzien van ledverlichting. Deze armaturen zijn uitgerust met een dimprotocol dat na 23.00 uur automatisch wordt ingeschakeld. Hierdoor wordt niet alleen energie bespaard, maar blijft de verlichting ook afgestemd op de behoefte van de omgeving. Daarnaast worden enkele karakteristieke gebouwen sfeervol aangelicht, waardoor de binnenstad ook in de avonduren een aantrekkelijke en veilige uitstraling heeft.

3.3.3 Groener maken van de binnenstad

Waar vroeger nauwelijks groen aanwezig was is de binnenstad nu verrijkt met meer groen en kleur. Op verschillende plekken zijn nieuwe bomen geplant en zijn bloembakken en hangende baskets geplaatst. Door aanpassingen in het ontwerp en het nemen van maatregelen is voorkomen dat de bomen aan de Noordwal gekapt hoefde te worden. Daarnaast zijn op diverse locaties geveltuinen aangelegd, waardoor bewoners en bezoekers kunnen genieten van een levendige, groene en aantrekkelijke binnenstad.

4. Financiën

Het project is nog niet volledig afgerond. Er staan nog twee deelprojecten op de planning. Wanneer het project is afgerond zal een nacalculatie plaats vinden. Wel is duidelijk dat voor de deelprojecten extra financiële middelen nodig zijn.

5. Afronding deelprojecten

5.1 Nog uit te voeren volgens plan

Het project is nog niet volledig afgerond. Op de planning staan nog twee deelprojecten: de inrichting van de entree van de Stadslaan en het aanbrengen van de historische markering.

5.1.1 Stadsentree Stadslaan

Ter voorbereiding van het ontwerp stadsentree Stadslaan is een enquête gehouden over de huidige inrichting van de stadsentree aan de Dorpsweg. Uit de enquête blijkt dat inwoners met name ontevreden zijn over de begaanbaarheid, die wordt veroorzaakt door de gekozen materialen. Dit aandachtspunt is meegenomen bij de uitwerking van de stadsentree Stadslaan. Hierbij worden de Keien vervangen door gebakken klinkers in een afwijkende kleur.

Het originele schetsontwerp is gemaakt door Architectenbureau Okra en vertaald naar een concrete tekening. Onderstaande afbeelding (optie 1) geeft dit ontwerp weer. Dit ontwerp gebruikt dezelfde uitgangspunten als de entree aan de Dorpsstraat. Keien worden toegepast om de overgang naar de stad te benadrukken en om de attentie van verkeer te verhogen. Om dit te verbeteren, is het voornemen de keien te vervangen door gebakken klinkers in een afwijkende kleur dan de loopstrook, zodat de uitgangspunten behouden blijven. Het ontwerp is op een aantal punten gewijzigd. Met name is de keus gemaakt om voor de voetgangers een logische looplijn te creëren. Dit scheidt duidelijkheid voor de weggebruikers. Het nieuwe voorstel is weergegeven in optie twee.

Voor dit deelproject moet geld beschikbaar gesteld worden door de gemeenteraad in dit raadsvoorstel zal worden voorgesteld af te wijken van het originele plan en te kiezen voor optie 2.

Optie 1 Geraamde kosten € 105.000,=

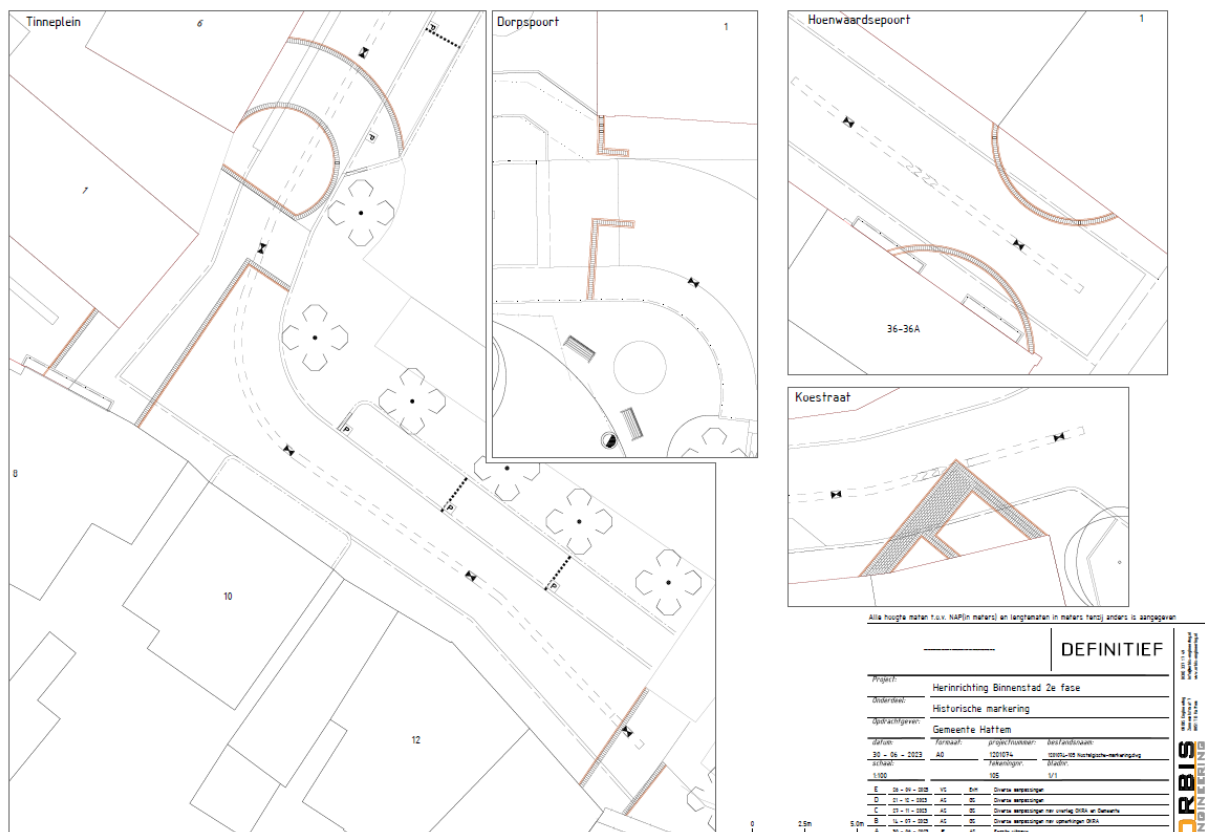
Optie 2 Geraamde kosten € 100.000,=

5.1.2 Historische Markering

In het plan voor de herinrichting van de binnenstad was oorspronkelijk voorzien om op vier locaties – het Tinneplein, de Dorpspoort, de Hoenwaardsepoort en de Koestraat – markeringen in de bestrating aan te brengen waardoor zichtbaar wordt hoe de situatie in het verleden visueel gemaakt wordt. Deze locaties zijn op de onderstaande tekening uitgewerkt. De geraamde kosten voor deze uitvoering bedragen € 80.000,=, waarbij de grootste kostenpost de op maat gemaakte cortenstalen opsluiting is.

Voorstel

Het voorstel is om de markeringen alsnog aan te brengen, maar op een sobere en doelmatige manier, zonder de op maat gemaakte cortenstalen opsluiting. Hierdoor wordt de historische markering wel zichtbaar, terwijl de kosten beperkt worden. Dit scheelt € 40.000,= ten opzichte van de oorspronkelijke raming.

5.2 Opleverpunten

Bij de Ridderstraat en de Achterstraat is gebleken dat de goot voor de afwatering niet voldoet aan de normen. Het hoogteverschil van de kantsteen is te groot, waardoor het risico op vallen of verzwikken ontstaat. Ook de Koestraat is nog niet volledig afgerond; hier zullen nog werkzaamheden rondom de bomen worden uitgevoerd. De aannemer plant het herstel van deze werkzaamheden na de kerstperiode en indien mogelijk eventueel tegelijk met de uitvoering van de nog uit te voeren deelprojecten.

5.3 Aanpassen stadsentree Dorpsweg

De entree Dorpsweg is uitgevoerd volgens ontwerp, waarbij keien zijn gebruikt. Na realisatie ontving de gemeente en u als raad veel meldingen van inwoners over de slechte begaanbaarheid van dit materiaal. Dit was aanleiding om een enquête uit te voeren onder bewoners, zodat deze ervaringen konden worden meegenomen bij het ontwerp van de stadsentree Stadlaan. De resultaten van deze enquête zijn met u gedeeld via een ARI. Op basis van de enquêteresultaten heeft de gemeente een aangepast ontwerp gemaakt waarin de loopstroken worden verbreed en de keien vervangen door gebakken klinkers. De kosten voor deze aanpassingen aan de entree Dorpsweg zijn geraamd op € 60.000,=

Nieuw ontwerp stadsentree Dorpsweg

6. Conclusie

Het project "Herinrichting Binnenstad Hattem 2e fase" kan worden beoordeeld als een inhoudelijk succes. Alle hoofddoelstellingen zijn (grotendeels) behaald: de uitgebreide participatie met bewoners en ondernemers in alle projectfasen heeft geleid tot breed draagvlak, de toegankelijkheid is concreet verbeterd door inzet van een stadsergonoom en vlakke bestrating, en de aantrekkelijkheid is vergroot door een uniform straatbeeld met behoud van de historische sfeer.

Ook de meekoppelkansen zijn succesvol gerealiseerd, met een nieuw hemelwaterstelsel tegen wateroverlast, energiezuinige led-verlichting en meer groen in de binnenstad.

Daarnaast bemoeilijkt het verlies van projectkennis door het vertrek van teamleden de evaluatie, ontbreekt een nulmeting voor objectieve vergelijking, en zijn er momenteel nog openstaande werkzaamheden ter waarde van € 200.000,=.